

1 Ученик - Ели: Константин-Кирил Философ и Методий, останали в българската история като солунските братя Кирил и Методий - създателите на българската азбука, преводачи на много църковни книги, автори на други, написани за славяните, първи учители и разпространители на славянската азбука. Двамата са родени в Солун. Константин-Кирил Философ завършва блестящо Магнаурската школа и става преподавател в нея, докато брат му Методий десет години е управител на славянско княжество. За нуждите на славянството те създават азбука, близка до техния изговор, с което поставят началото на просветата и културата на славянските народи. Тръгват да обучават ученици на славянско четмо и писмо и защитават достойно навсякъде своето свещено дело.

Умирайки, те завещават на учениците си да продължат просветителската им мисия.

2 Ученик - Ники П. Слава вам, творци велики

на славянското писмо.

Вий очите ни разкрихте

за наука и добро.

Чутни Солун ви роди,

вие бяхте две звезди,

а над нашата страна

бе безбродна тъмнина.

3 Ученик - Гошко: Вий запалихте лъчи,

вий ни дадохте очи,

пратихте ни братски зов,

пратихте ни благослов.

Имената ви свещени

векове покриват с чест.

Ние, всичките славяни,

с песни ще ви славим днес.

(Звучи песен за Кирил и Методий по избор.)

4 Ученик - Боби: Един от най-славните ученици на братята Кирил и Методий, който е преводач и автор на едни от първите оригинални старобългарски творби, е Климент Охридски.

След смъртта на двамата първоучители Климент, заедно с други ученици на славянските първоучители - Наум и Ангеларий, попада в България. Княз Борис I го изпраща с просветителска мисия в градовете Девол, Главиница и Охрид, където организира училища за начална грамотност, подготвя и първите свещенослужители за българските църкви.

Климент Охридски обучава над 3000 ученици, преработва основно „глаголицата“, азбуката, създадена от Кирил и Методий, като я прави по-разбираема, по-лесна и я нарича „кирилица“, в чест на своя първоучител Кирил Философ. Създава Охридската книжовна школа, която се превръща във важно културно средище в пределите на България. „Той не давал сън на очите си, нито дрямка на клепачите си, но грижата си за народа правел своя храна и удоволствие“.

5 Ученик - Ники Д.: Друг последовател и верен ученик на славянските първоучители е Наум. Той работи като учител в Плиска. Подтиква своите ученици да превеждат и пишат книги на български език, като сам той се занимава с това, защото знае, че няма по-голяма сила за човека от въоръжаването му със знания.

6 Ученик - Християна-Александра: Виден български църковен и обществен деец, писател и преводач на литература на български език е патриарх Евтимий Търновски. През XIV век той създава Търновската книжовна школа, която е естествен наследник на Охридската и Преславската книжовни школи.

Първото голямо дело на Търновската книжовна школа е налагането на писмена реформа в старобългарската литература. Патриарх Евтимий и учениците му разработват и установяват нови правописни и стилови критерии за цялата книжовна дейност. За него казват, че: „По-добре слънцето да угасне, отколкото да замлъкне Евтимиевият език“. “С езика си пък, който поучаваше и приличаше на бързотечна река, той напояваше душите с разум“.

(Звън на камбани.)

7 Ученик - Елица: Името на един славен българин е записано със златни букви в историята - Паисий Хилендарски, съзателят на „История славянобългарска“.

Един монах тъмен,
непознат и бледен,
под лампа жумеща
пишеше наведен...

През 1762 година никому неизвестният монах от Хилендар Зографския манастир написва малката си книжка, която се състои от 82 страници малък формат, но в която се крият силният дух, националното самочувствие и вярата на пробуждащия се българин към света на знанието. Ето какво пише в неговата „История“: „От целия славянски род най-славни били българите; първо те са се нарекли царе; първо те са имали патриарх, първом те са се кръстили; най-много земя те завладели. Така от целия славянски род били най-силни и най-почитани и първите славянски светци просияли от българския род и език.“

„Ти, българино, не се мами, знай своя род и език и учи се на своя език!“

8 Ученик - Хриси: Софроний Врачански или поп Стойко Владиславов, родом от Котел, е първият българин, преписал Паисиевата история. В 1765 г. за около месец Софроний преписва светите думи на Хилендареца и ги разпространява, четейки словата му на простите орачи, копачи и овчари.

Като истински духовни пастири Софроний и Паисий изтъкват пред читателите си, че най-ценното свидетелство за българската история и българското величие е ръкописното наследство, оцеляло от старата българска книжнина.

(Звучи мелодия от възрожденска песен, на фона на която учениците говорят.)

9 Ученик - Йоана: Необходимостта от образование и култура в епохата на българското Възраждане са видели и преценили други именити българи, чиито имена произнасяме с почит: Неофит Бозвели, Васил Априлов, д-р Петър Берон, Неофит Рилски. Ето какво мислят те за българското слово и за българската просвета:

Неофит Бозвели: „И за да просвещава човек със своите знания другите, трябва неговото просвещение да се излива чрез лъчите на знанието. Затова е необходимо знаенето на езици, най-вече съвършеното знание на родното, защото всеки се ражда, за да бъде в полза на своето отечество.“

Васил Априлов: „Когато откриват училища, здравомислещите българи предвиждат, че в тях не ще може да се достигне до занимание с висши науки, докато народният език не се усъвършенства.“

Неофит Рилски: „Аз мисля, че българският език е най-близко до славянския от всички други езици, които са произлезли от него.“

Д-р Петър Берон: „Трябва да се постареем колкото е възможно да се напечатат доста книги на нашия език за научаването на нашия народ, защото стига се намира толкова време в тъмнина без наука.“

(Звучи нежна мелодия, на фона на която учениците говорят.)

10 Ученик - Теодор: Думите си тези велики българи превръщат в дела. Неофит Бозвели и Неофит Рилски са безукорни педагози. Васил Априлов дарява големи суми за построяването на първото светско училище в България в родния му град Габрово. Д-р Петър Берон написва първата енциклопедична българска книга „Рибен буквар“ с цел да издигне нивото на образованието в началното училище. И всички тези българи са водени от една идея любов към народа си и желание да му помогнат да се просвети, да бъде свободен, да бъде с високо национално самочувствие.

(Звучи тихо народна песен от Пиринския край.)

11 Ученик - Денис: Други велики първоучители и събирачи на българското народно творчество са братята Димитър и Константин Миладинови. Те смело се противопоставят на опитите на гърците да погърчат народа ни, като събрали и записали сборници с народно творчество песни, приказки, пословици, за да докажат, че България съществува благодарение на езика и вярата си.

12 Ученик - Маги: Велик народен учител и будител е Петко Рачов Славейков, който работи като учител, пише стихове, превежда книги, събира народни умотворения, бори се срещу турските поробители в името на едно - България да бъде издигната на висотата на европейските народи по език, образование, култура, което ще доведе до нейната духовна свобода. Ето какво казва самият Славейков: „Преди всичко те (българите) искат да запазят езика си, защото там е коренът на народността им: доде имаме език, народността е опазена; изгубим ли езика си, изгубена е народността ни.“

(Звучи тихо възрожденска Чинтулова песен.)

13 **Ученик - Лили:** Виден борец за издигане на висотата на българското образование и култура е поетът-учител Добри Чинтулов. Той създава съвременна система на преподаване в Сливенското училище, от която се възхищават френски и американски журналисти, посетили града и школото. Добри Чинтулов е будител в истинския смисъл на думата. Той пише стихове, в които се говори не само за

духовна, но и за истинска свобода. Чрез тях той се бори срещу робството и тъмнината, в която се опитват да държат българите турските поробители и гръцките свещеници. Неслучайно неговите песни вдъхновяват борците за свобода на България и обикновените, но честни и свободолюбиви българи тогава и сега - до наши дни.

(Звучи „Къде си, вярна ти любов народна“.)